

Retro výlet do divokých ulic Havany

Text a foto: Ondřej Havelka

Na světě je opravdu hodně míst, kde jezdí stará auta, o jejichž schopnosti urazit další kilometr vážně pochybujete. Existuje ale velmi málo míst, kde můžete ulice křižovat technickými skvosty z padesátých let ve vynikajícím stavu. Královnou těchto unikátních míst je Havana, hlavní město karibského ostrova Kuba.

Kuba proslula mimo jiné svými excelentními produkty – doutníky a třtinovým rumem. Vlivem politického směřování země se zde prakticky zastavil čas a vozový park národa se od padesátých a šedesátých let téměř nezměnil. Když jsme dorazili do Havany, připadali jsme si jako v Americe v šedesátých letech. První dojem je jako sen. Jako byste se dívali na starý americký film, který vás obklopuje. Zapomínal jsem se rozhlížet na křižovatkách, protože mi to nepřipadalo skutečné.

Havana je zvláštní kráska s poněkud pošramocenou pověstí. Nádherné koloniální budovy, kostely a bulváry jsou v dezolátním stavu, ale přesto tak nějak půvabné. Stará dáma sedící na krabici plné smetí pokouje na rohu doutník a spokojeně sleduje ruch města. Mladí se nechávají strhnout rytmem samby. Co na tom, že se tančí mezi spoustou odpadků. Na každém rohu je zašlý rumový bar. Opojná vůně kvalitních doutníků se line uličkami...

Poté, co jsme si zvykli na staré káry nejrůznějších modelů, velikostí a barev, rozhodli jsme se půjčit si jednu z nich a prokřižovat Havanu v ní. Tak jako platí, že nejkrásnější pohled na svět je z koně, tak také platí, že nejkrásnější pohled na Havanu je z otevřeného amerického kabrioletu z padesátých let.

Auta jsou na naše poměry úctyhodně velká a hlavně dlouhá. Půjčili jsme si modrý kabriolet značky Oldsmobile z roku 1959. Interiér je obrovský. Vše v zachovalé bílé kůži, design velmi elegantní a jednoduchý. Tato kára má na délku 7,5 metru a musím říci, že si řídit musí dávat pozor, jak a kam jede. Úzké uličky staré Havany jsou nekompromisní.

Na Kubu se cestuje také za bělostnými plážemi, prvotřídním potápěním nebo za trekováním po zelených horách vnitrozemí. Ať už se tady objevíte s jakýmkoli cílem, nezapomeňte si půjčit jedno z těch unikátních aut nebo si prostě vezměte taxi a prokřižujte starou Havanu v jejím starém korábu. Přijde vás to na pouhých pár dolarů a zážitek bude k nezaplacení...

MĚSÍC

Vážení páni kluci, společně se vydáme v lunárním modulu na neobvyklou prohlídku naší přirozené družice – Měsíce. Pečlivě se připoutejte, začíná odpočítávání... 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1... motory zažehnuty.

Než se přiblížíme k Měsíci, zkrátíme si let několika údaji, které se nám pro jeho lepší poznání budou hodit. Rovňkový průměr Měsíce je 3 576 km (Země má průměr 12 742 km), nejnižší naměřená teplota byla -240 °C (téměř absolutní nula), maximální pak 123 °C (průměrná je -23 °C – snad tedy máte dostatek teplých ponožek pro případ přistání). Při nejjasnějším úplňku dosahuje Měsíc magnitudy asi -12,6 (Slunce má magnitudu -26,8). Synodická perioda Měsíce (např. od úplňku do úplňku) je 29 d 12 h 44 min 2,9 s. Na Měsíci najdeme mimo jiné pohoří Alpy, Karpaty, Kavkaz či Apeniny.

Vznik Měsíce je samozřejmě opředen tajemstvími a není zatím pravděpodobně možné dokázat, jak opravdu vznikl. Dnes převládá tzv. teorie velkého impaktu. V ní jde o to, že se před 4,533 miliardami let srazila Země s protoplanetou velikosti Marsu. Tato srážka

způsobila odtržení části Země a zmíněné planety, ze kterých se vytvořil prstenec, který se postupem času zformoval do podoby dnešního Měsíce.

Určitou zvláštností Měsíce je to, že se kolem své osy otočí za dobu, za kterou oběhne kolem Země. Tím je způsobeno to, že vidíme stále jednu jeho stranu, druhou nikdy ze Země nespatříme. Další zajímavostí, za kterou Měsíc může, je tzv. slapová síla, která způsobuje příliv a odliv moří. Ten je způsoben gravitací Měsíce, kterou na Zemi působí, a odstředivou silou Země (velmi zjednodušeně řečeno).

Tmavé skvrny, které jsou i okem pozorovatelné, se obecně nazývají moře (s vodou však moc společného nemají, jde o historický původ pojmenování). Jsou to ve skutečnosti krátery vzniklé po dopadu vesmírných těles. Ty byly při dřívější vulkanické činnosti Měsíce zaplněny lávou a staly se z nich měsíční moře. Měsíc odjakživa přitahoval všechny možné umělce, zdařilou představu cesty na Měsíc předvedl Georges Méliès ve filmu Cesta na Měsíc

(1902) nebo Jules Verne v románu Ze Země na Měsíc (1865).

Na povrchu Měsíce stanulo v našich dějinách „pouze“ 12 lidí, první z nich 20. července 1969 Neil Armstrong a Buzz Aldrin, poslední pak v prosinci 1972 Eugene Cernan a Harrison Schmitt.

My na Měsíci tentokrát přistávat nebudeme, ale po prohlídce se vrátíme zpět na Zem. Neil Armstrong před svým výstupem na povrch Měsíce přijal Tělo a Krev Pána. I nám všem přeji, ať jsme kdekoli (třeba v raketě nebo ve škole), ať nemáme obavy hlásit se ke Stvořiteli nebe i země.

František Jakubec ml.

Lord vypráví svým vnukům, jak přišel ke svému majetku: „Na začátku jsem byl chudý a měl jen 3 centy. Za ně jsem koupil jablko, a to jsem prodal za 6 centů. Koupil jsem si 2 jablka, a ty prodal... a tak to šlo až do té doby, než mi můj strýc odkázal zámek!“

Jiří Drozd

VZNIK SRÁŽEK

V minulých číslech jsme si objasnili vznik oblaků a nyní už víme, že se skládají z miliard drobných kapiček vody nebo krystalků ledu. Oblak je vlastně fázová změna neviditelné vodní páry v drobné kapičky vody = kondenzace, nebo v krystalky ledu = sublimace. Aby páry v atmosféře zkondenzovaly, je nutná přítomnost tzv. kondenzačních jader (drobný prach, aerosoly...). Na těchto jádrech se pak uskuteční kondenzace vodní páry na drobné kapičky vody.

Ty se do atmosféry dostávají vpařováním ze zemského povrchu

a následným kapalněním ve vyšších a chladnějších vrstvách atmosféry. Obecně platí, že čím rychleji se vzduch ochlazuje (stoupá do větších nadmořských výšek), tím více v něm vzniká kapiček vody. Ty se postupně slučují do stále větších kapek, až jsou natolik veliké, že se ve vzduchu neudrží a začnou padat na zem.

Mezi padající srážky řadíme např. déšť, sníh nebo kroupy.

V České republice za rok v průměru naprší na každý 1 metr čtvereční 750 litrů vody. Ovšem existují i místa (např. indické Čerapundži),

kde za rok naprší přes 20 000 litrů vody na metr čtvereční.

Dále existují srážky usazené (rosa či jíní) – ty vznikají u rosy kapalněním (kondenzací za plusové teploty), v případě jíní mrznutím vody přímo na ochlazeném zemském povrchu (sublimací za minusové teploty). Často se má za to, že jíní je jinovatka. Avšak jinovatka a jíní jsou dva rozdílné jevy. Jinovatka patří mezi námrazky a těch je víc, jíní mezi usazené srážky.

Dominik Rubáš

Foto: GoodFon.com

Dopis z tábora: „Včera jsme boxovali, ta rovnátka už nebudu potřebovat.“
Vojtěch Šafránek